

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
роботи

В. В. Кобильник

підпис

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

практики студентів факультету фізичної культури, що навчаються
в галузі знань 01 Освіта / Педагогіка,
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)
освітнього ступеня «магістр»

Автор: Юрчишин Ю. В.,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання

Ухвалено
радою науково-методичної роботи і
забезпечення якості вищої освіти
факультету фізичної культури
Протокол № 7 від 27.08.2021 р

Голова РНМРЗЯВО М. В. Прозар

Обговорено і затверджено на
засіданні кафедри теорії і
методики фізичного виховання
Протокол №11 від 27.08.2021 р.
Завідувач кафедри

Ю. В. Юрчишин

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Практика студентів вищих навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців. Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття й удосконалення практичних навичок та умінь за відповідним напрямом чи спеціальністю.

1.2 Метою практики є закріплення теоретико-методичних знань, вмінь і навичок студента, що були отримані в процесі навчання на факультеті фізичної культури, формування та розвиток професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах закладу середньої освіти, закладів вищої освіти I-IV рівнів акредитації, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації фізичного виховання різних вікових категорій, знаряддями праці їх майбутньої професійної діяльності. У процесі професійної підготовки студентів увага всіх відповідальних сторін за проведення практики повинна акцентуватися на розвиткові творчих здібностей і самостійності студента, його умінні приймати професійні рішення та спроможності працювати в колективі.

1.3 Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на основі Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затвердженого наказом МО України від 08.04.1993 р. за № 93, листів Міністерства освіти і науки України від 05.12.2003 р. за № 14/18.2-2097 «Про фахову (переддипломну) практику студентів вищих педагогічних закладів за місцем майбутнього працевлаштування» та від 07.02.2009 р. за № 1/9-93 «Про практичну підготовку студентів». Закону України «Про вищу освіту». Державних стандартів вищої освіти, освітньої програми і навчальних планів та інструктивно-нормативних документів щодо організації і проведення практики студентів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

2. ВИДИ І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

В галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), освітнього ступеня «магістр», **денної форми навчання** організовуються і проводяться такі практики:

- навчальна ознайомлювальна педагогічна практика (1 курс 2 семестр, 2 тижні, 3 кредита ЄКТС, що складає 90 годин)
- виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (2 курс, 3 семестр, 5 тижнів 7,5 кредитів ЄКТС, що складає 225 годин).
- виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (2 курс, 4 семестр, 5 тижнів 7,5 кредитів ЄКТС, що складає 225 годин);

В галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура), освітнього ступеня «магістр», **заочної форми навчання** організовуються і проводяться такі практики:

- навчальна ознайомлювальна педагогічна практика (1 курс 2 семестр, 2 тижні, 3 кредита ЄКТС, що складає 90 годин)
- виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (2 курс, 3 семестр, 6 тижнів 7,5 кредитів ЄКТС, що складає 225 годин).
- виробнича педагогічна практика в закладах загальної середньої освіти (2 курс, 4 семестр, 6 тижнів 7,5 кредитів ЄКТС, що складає 225 годин);

2.1 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва навчальною ознайомлювальною педагогічною практикою

База практики – заклади загальної середньої освіти.

Мета практики полягає у здійсненні якісної практичної підготовки студентів до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій вчителів фізичної культури у реальному навчально-виховному процесі закладу загальної середньої освіти.

Завдання практики:

- формування професійних здібностей майбутнього вчителя фізичної культури у відповідності з сучасними вимогами працівника педагогічної освіти;
- формування у студента інтересу до обраної професії;
- уміння поєднувати теоретичні знання з теорії і методики фізичного виховання та методик викладання відповідних дисциплін з практичною діяльністю навчання і виховання учнів загальноосвітньої школи необхідного рівня рухових вмінь та навичок і рівня розвитку фізичних якостей;

- забезпечення практичного пізнання студентами закономірностей професійної діяльності та оволодіння способами їх організації;

- виховання у студентів потреби систематично оновлювати свої знання з основ фізичної реабілітації і фізичної культури з творчим застосуванням їх у процесі самостійної рухової діяльності та оволодіння первинними навичками професійної діяльності;

- закріплення, поглиблення і збагачення знань із гуманітарних та соціально-економічних, природничо-наукових та професійних навчальних дисциплін і їх застосування при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;

- формування і розвиток у майбутніх вчителів фізичної культури педагогічних умінь і навичок та професійно значущих якостей особистості;

- виховання у студентів стійкої потреби в педагогічній самоосвіті;

- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності;

- розвиток у студентів вміння здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;

- виховання інтересу студентів у формуванні потреби у фізичному самовдосконаленні учнів;

- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи в школі та з передовим педагогічним досвідом.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
навчальна ознайомлювальна педагогічна практика	2	(2 тижня)	Залік
Заочна форма навчання			

навчальна ознайомлювальна педагогічна практика	2	(2 тижня)	Залік
--	---	-----------	-------

2.2 Загальна характеристика бази, цілей та завдань й керівництва виробничою педагогічною практикою в закладах загальної середньої освіти

База практики – заклади загальної середньої освіти.

Мета практики полягає у формуванні готовності до цілісного виконання комплексу функціональних обов'язків науково-педагогічних працівників з фізичного виховання, серед яких: організація навчального процесу, проведення методичної, науково-дослідної та виховної роботи, практичне застосування поглиблених фундаментальних знань з психолого-педагогічних та фахових дисциплін, набутих під час навчання в магістратурі; розвиток уміння самостійно розв'язувати навчально-виховні завдання, стимулювання потреби постійно підвищувати свою професійну компетентність, подальше програмування стратегії саморозвитку і самовдосконалення у вищій школі.

Завдання практики:

- закріплення психолого-педагогічних і фахових знань, їх творче застосування у практичній діяльності викладача вищого навчального закладу;
- формування навичок творчого, науково-педагогічного та методичного пошуку, оволодіння ефективними інноваційними педагогічними та інформаційними технологіями; формами і методами, навчальної та науково-дослідної роботи зі студентами;
- оволодіння методами і формами педагогічної діагностики, педагогічного прогнозування та планування навчально-виховного процесу ЗВО;
- формування особистісних рис, соціально та професійно значущих якостей, світоглядної та громадянської позиції;
- створення умов для професійного росту магістрантів, оволодіння ними специфікою діяльності викладача фізичного виховання у ЗВО;
- виконання магістрантами практичних навчально-виховних та науково-дослідницьких завдань; розвиток умінь аналізувати та оцінювати

свою діяльність, а також корегувати її на основі рефлексії, піклуватися про професійне самовдосконалення;

- поглиблення розуміння сутності основних принципових позицій нової освітньої політики, що проводиться в державі та умов їх практичної реалізації в загальноосвітній школі та ЗВО.

Керівництво практикою: кафедра теорії і методики фізичного виховання, кафедра легкої атлетики з методикою викладання; кафедра спорту і спортивних ігор, кафедра педагогіки дошкільної, початкової, середньої і вищої освіти та управління навчальним закладом, кафедра психології освіти.

Згідно графіку навчального процесу навчальних планів практики мають таку тривалість і терміни проведення

Види практик	Семестр	Терміни проведення за графіком навчального процесу	Форма підсумкового контролю
Денна форма навчання			
виробнича педагогічна практика в закладах освіти	3	5 тижнів	Диференційований залік
виробнича педагогічна практика в закладах освіти	4	5 тижнів	Диференційований залік
Заочна форма навчання			
виробнича педагогічна практика в закладах освіти	3	6 тижнів	Диференційований залік
виробнича педагогічна практика в закладах освіти	4	6 тижнів	Диференційований залік

2.3 Наскрізна програма практики здобувачів вищої освіти (другого) магістерського рівня спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура) факультету фізичної культури є основним нормативним та навчально-методичним документом, що регламентує мету, зміст і

послідовність проведення практики студентів на визначених базах практики, підведення підсумків практики та містить рекомендації щодо видів, форм і методів контролю якості підготовки (рівень знань, умінь і навичок), які студенти повинні формувати під час проходження практик. На основі Наскрізної програми практики студентів факультету фізичної культури щорічно розробляється та затверджується робочі програми відповідного виду практики, що входить до комплексу основних навчально-методичних документів (навчально-методичний комплекс), які реалізують завдання освітньої програми, ОПП і ОКХ фахівців відповідної галузі знань і напряму, спеціальності, спеціалізації та відповідає їх змісту щодо знань, практичних умінь і навичок.

2.4 Зміст практики і послідовність проведення практик на факультеті фізичної культури визначається навчальними планами, графіком навчального процесу, робочими програмами практики, графіком практики факультету.

2.5 Робоча програма практики студентів є основним навчально-методичним документом для студентів і керівників практики від кафедр факультету фізичної культури, кафедр університету і баз практики (керівників і науково-педагогічних працівників ЗВО).

2.6 Випускова кафедра теорії і методики фізичного виховання на основі робочої програми практики може розробляти методичні документи, навчально-методичні праці, що сприятимуть покращенню якості проведення практики.

3. БАЗИ ПРАКТИК

3.1 Практика студентів факультету фізичної культури проводиться на таких базах практики: факультеті фізичної культури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, заклади середньої освіти, що відповідають вимогам та забезпечують виконання робочих програм практик.

3.2 Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (факультет фізичної культури) щорічно укладають угоди із базами практики про проходження практики студентами.

3.3 Базами практики можуть бути визначені навчальні заклади, що знаходяться у м. Кам'янець-Подільський та населених пунктах Хмельницької й інших областей України, незалежно від їх організаційно-правових форм

власності, при умові їх належного кадрового, навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення.

3.4 Студенти факультету фізичної культури можуть самостійно обирати для себе базу практики і пропонувати її для використання лише при умові погодження всіх питань з керівництвом факультету й університету та керівництвом бази практики.

4. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Під час проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики, та виробничої педагогічної практики в закладах освіти у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня формуються загальні компетентності:

Здатність цінувати українську національну культуру, виявляти повагу до багатоманітності й мультикультурності суспільства, здатність забезпечити реалізацію зазначеного та до творчого самовиразу (культурна)

Здатність свідомо та відповідально здійснювати професійну діяльність на засадах поваги до прав і свобод людини, громадянина та реалізувати свої права і обов'язки як громадянина (громадянська)

Здатність генерувати нові ідеї, виявляти та розв'язувати проблеми у професійній діяльності, враховуючи положення академічної доброчесності й використовуючи адекватні методи дослідження (інноваційна)

Здатність під час роботи в команді приймати ефективні управлінські рішення, мотивувати людей досягати визначеної мети (лідерська)

Під час проходження навчальної ознайомлювальної педагогічної практики, та виробничої педагогічної практики в закладах освіти у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня формуються спеціальні (фахові) предметні компетентності:

Здатність враховувати особливості мовного середовища під час здійснення в закладі загальної середньої освіти професійної діяльності (мовно-комунікативна)

Здатність формувати зміст різних форм фізичної культури дітей в закладі загальної середньої освіти відповідно до результатів науково-дослідної діяльності, проводити моніторинг необхідних характеристик дітей із використанням сучасних інформаційних технологій та оцінювати результати, враховуючи індивідуальні особливості (предметно-методична)

Здатність до передачі навчального матеріалу, що стосується формування умінь, навичок у рухових діях із різних видів фізичної активності, формування знань у питаннях із фізичної культури в закладі загальної середньої освіти на засадах персоналізованого підходу (навчальна)

Здатність реалізовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології та самостійно розробляти методики різнобічного розвитку дітей в освітньому процесі з фізичної культури (розвивальна)

Здатність визначати і враховувати під час реалізації різних форм фізичної культури психофізіологічні особливості дітей для посилення мотивації, формування позитивної самооцінки, я-ідентичності, ціннісного ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя і (психологічна)

Здатність виявляти шанобливе ставлення, цінувати особистість кожної дитини та забезпечувати їй можливість керувати власними емоційними станами за допомогою засобів і методів фізичної культури (емоційно-етична)

Здатність до рівноправної дії і взаємодії з дітьми, залученими фахівцями при проведенні індивідуальних і групових занять з фізичної культури (педагогічного партнерства)

Здатність надавати необхідну підтримку дітям із особливими освітніми потребами під час реалізації різних форм фізичної культури для забезпечення результативного ефекту (інклюзивна)

Здатність критично оцінювати власну професійну діяльність та визначати шляхи, способи усунення наявних недоліків в організації, формуванні та реалізації змісту фізичної культури дітей у закладі загальної середньої освіти (рефлексивна)

Програмні результати навчання

Здійснювати комунікацію з дітьми, іншими учасниками освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти на засадах поцінювання української національної культури, вияву поваги до багатоманітності й мультикультурності суспільства, творчого самовиразу

Здійснювати міжособистісну взаємодію з представниками інших професійних груп різного рівня у вирішенні актуальних завдань фізичної культури дітей

Здійснювати професійну діяльність свідомо та відповідально, поважаючи права і свободи кожної людини та реалізуючи свої права і обов'язки

Приймати під час командної діяльності з фізичної культури ефективні управлінські рішення, вміє мотивувати людей до досягнення поставленої мети

Враховувати особливості мовного середовища під час реалізації в закладі загальної середньої освіти визначених форм фізичної культури та вирішення інших професійно важливих завдань

Формувати зміст різних форм фізичної культури дітей в закладі загальної середньої освіти на основі результатів науково-дослідної діяльності з моніторингу необхідних характеристик дітей і оцінювання їхніх результатів із урахуванням індивідуальних особливостей

Здійснювати освітню діяльність із формування умінь, навичок дітей у рухових діях із різних видів фізичної активності, знань у питаннях фізичної культури на засадах персоналізованого підходу

Здійснювати різнобічний розвиток дітей під час реалізації різних форм фізичної культури за допомогою самостійно розроблених методик та наявних інноваційних педагогічних, медико-біологічних, інформаційних технологій

Використовувати дані про психофізіологічні особливості дітей для посилення їхньої мотивації, формування позитивної самооцінки, я-ідентичності, ціннісного ставлення до власного здоров'я, здорового способу життя, у тому

числі шляхом керувати емоційними станами за допомогою засобів і методів фізичної культури

Враховувати під час професійної діяльності цінність особистості кожної дитини, виявляє шанобливе ставлення до них, спроможний керувати власними емоційними станами за допомогою засобів і методів фізичної культури

Виявляти навички командної роботи, вміти рівноправно діяти і взаємодіяти з дітьми під час проведення різних форм фізичної культури, створюючи можливості для самореалізації кожного учасника (творення власних цілей, рефлексія, самоконтроль)

Використовувати інструменти забезпечення інклюзивного навчання: створює доступне освітнє середовище, досягає результативності фізичної активності дітей застосуванням принципів універсального дизайну, розумного пристосування, формуванням інклюзивних цінностей (створення поміж дітей атмосфери взаємопідтримки). Володіти прийомами і навичками надання домедичної допомоги в різних ситуаціях, передусім при погіршенні самопочуття, отриманні травми, інших надзвичайних ситуаціях

Аналізувати можливості особистого професійного розвитку, визначає оптимальні зміст і форми, критерії досягнутих результатів, планує подальші дії з такого розвитку; набуває нових знань, умінь і навичок професійної діяльності, у тому числі взаємодією з іншими вчителями на засадах партнерства, підтримки та долученням до діяльності професійних спільнот

Визначати сильні та слабкі сторони власної педагогічної діяльності, відповідність професійних компетентностей чинним вимогам, а також шляхи і способи усунення існуючих недоліків в організації, формуванні, реалізації змісту фізичної культури для досягнення її мети

Рекомендовані навчально-методичні джерела для студентів-практикантів:

1. Ареф'єв В.Г., Єдинак Г.А. Фізична культура в школі (молодому спеціалісту) : навчальний посібник для студ.навч. закл. 2-е вид. перероб. і доп. Кам'янець-Подільський : Абетка-НОВА, 2001. 384 с.
2. Гозак С.В., Станкевич Т.В.Метод комплексної гігієнічної оцінки уроку фізичної культури у загальноосвітніх навчальних закладах. МОЗ України. Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи. № 17- 2011
3. Дуткевич Т.В., Конькова Т.І., Римар Л.М., Федорчук Е.І.Навчально-педагогічна практика студентів: програма і методичні рекомендації, К.-П. 2008.
4. Закон України. Про освіту. Відомості Верховної Ради України. 2017 р., стаття 380
5. Закон України.Про фізичну культуру та спорт. Відомості Верховної Ради України . 1994 р., № 14, стаття 80.
6. Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 рокуhttps://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/
7. Концепція Нової української школи. <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Навчальні програми з фізичної культури http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/692/educational_programs/
9. Наказ Міністерства освіти і науки України, 2009 № 518/674. Про забезпечення медико-педагогічного контролю за фізичним вихованням учнів у загальноосвітніх навчальних закладах. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0772-09#Text>
10. Наказ Міністерства освіти і науки України, 2010. № 521. Про затвердження Правил безпеки під час проведення занять з фізичної культури і спорту в загальноосвітніх навчальних закладах. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0651-10#Text>
- 11.Наказ МОН України № 486 від 21.07.2003 р. «Про систему організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної роботи дошкільних, загальноосвітніх, професійно-технічних та позашкільних навчальних закладів». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0903-03>

12. Наказом МОЗ України, МОН України N 518/674. Інструкція о распределении учащихся на группы для занятий на уроках физической культуры. Режим доступа: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE16789.html
13. Нова Українська школа - <https://nus.org.ua>
14. Нова Українська школа. Концептуальні засади - <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
15. Постанова Кабінету Міністрів України. Стратегія розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року. 2020. №1089. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-p>
16. Рекомендації Європейського Парламенту та Ради Європи щодо формування ключових компетентностей освіти впродовж життя https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_975#Text
17. Рекомендації щодо стратегічного розвитку фізичного виховання та спортивної підготовки серед учнівської молоді на період до 2025 року <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0194729-21#Text1>.
18. Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В. Виробнича (педагогічна) практика студентів факультету фізичної культури на базі загальноосвітніх навчальних закладів (в умовах кредитно-модульної системи навчання) К.-П.: Аксіома, 2010. 120 с.
19. Солопчук М.С., Бесарабчук Г.В., Солопчук Д.М., Заїкін А.В. Методики фізичного виховання різних груп населення: навчально-методичний посібник : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. 480 с.
20. Солопчук М.С., Боднар А.О., Бесарабчук Г.В., Солопчук Д.М. Теорія фізичного виховання: опорні таблиці : навчально-методичний посібник Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2013. 148 с.
21. Технології організації рухової діяльності: навчально-методичний посібник [колектив авторів] [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. Об'єм даних 9,7 Мб. Обл.-вид. арк. 9,4.
22. Coursera — технологічна компанія, що працює в галузі освіти <https://coursera.org>
23. Prometheus — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів, <https://prometheus.org.ua>